

Přechod přes Rudé moře

Texty na tento týden

Ex 12,31–36; Jk 2,17–20; Ex 13,1–14,31; Žd 11,22; Ex 15,1–21; Zj 15,2–4

Základní verš

„Mojžiš řekl lidu: ‚Nebojte se! Vydržte a uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání. Jak vidíte Egyptany dnes, tak je už nikdy neuvidíte. Hospodin bude bojovat za vás a vy budete mlčky přihlížet.‘“ (Ex 14,13.14)

Vyjítí z Egypta je nejvýznamnější a nejslavnější zkušeností Božího lidu ve Starém zákoně. Tato událost je ukázkovým příkladem toho, jak Bůh porazil nepřátele Hebrejců a vítězně přivedl Izraelce do zaslíbené země. Je také symbolem spasení a vykoupení v Kristu.

Z lidského hlediska se Izraelci nacházeli v zoufalé, přímo bezvýchodné situaci, ze které si nemohli sami pomoci. Jediným východiskem byl Boží čin. Stejně je to i s námi a s otroctvím hříchu, v němž se nacházíme: Jsme ve slepé uličce, ze které si nemůžeme nijak pomoci. Potřebujeme něco ještě silnějšího a velkolepějšího, než bylo vyjití z Egypta. A skutečně to máme: Kristův kříž a to, co na něm Kristus pro nás všechny udělal.

Události spojené s odchodem Izraelců ze země Gošen (Ex 12) až po Mojžíšovu radostnou píseň (Ex 15) jsou úchvatné a ohromující. Jsou plné Božích znamení, zázraků a mocných vykupitelských činů.

Ale ani ty největší zázraky a nejúžasnější činy spojené s vyjitím z Egypta se nemohou rovnat tomu, co pro nás Kristus udělal na kříži. Události exodu jsou jen předzvěstí toho všeho.

Osnova lekce

V této lekci budeme sledovat bezprostřední události po desáté ráně, kdy faraon propouští Izraelce a ti pod Božím vedením opouštějí Egypt, stejně jako jejich cestu za svobodou, zázračné přejití přes Rudé moře a zničení egyptské armády. Právě tyto události budou velkým naplněním Božího zaslíbení a poslouží k upevnění důvěry Izraelců k jejich Bohu.

- ▶ Ex 12,31–36: Odchod z Egypta a faraónova prosba o požehnání (neděle)
- ▶ Ex 13,1–16: Zasvěcení prvorozených jako památka na vyvedení z Egypta (pondělí)
- ▶ Ex 13,17–22: Boží vedení Izraelců skrze oblakový a ohnivý sloup (úterý)
- ▶ Ex 14,13–31: Přechod přes Rudé moře a zničení egyptské armády (středa)
- ▶ Ex 15,1–21: Píseň Mojžíše a Mirjam na oslavu Božího vítězství (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili.
- Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování za jeho přiznání.

„JDĚTE, SLUŽTE HOSPODINU“

³¹Ještě v noci povolal Mojžíše a Árona a řekl: „Seberte se a odejděte z mého lidu, vy i Izraelci. Jděte, služte Hospodinu, jak jste žádali. ³²Vezměte také svůj brav i skot, jak jste žádali, a jděte. Vyproste požehnání i pro mne.“ ³³Egyptané naléhali na lid a spěchali s jeho propuštěním ze země, protože si říkali: „Všichni pomřeme!“ ³⁴Lid tedy vzal těsto ještě nevykynuté, zabalil díže do pláštíků a nesl na ramenou. ³⁵Izraelci jednali podle Mojžíšova rozkazu; vyžádali si též od Egyptanů stříbrné a zlaté šperky a pláště. ³⁶A Hospodin zjednal lidu přízeň v očích Egyptanů a oni jim vyhověli. Tak vyplenili Egypt. (Ex 12,31–36)

Osobní studium

V předvečer velké noci dopadl Boží soud na ty, kdo nebyli chráněni krví (Ex 12,1–12). Nikdo nemohl uniknout bez ohledu na své postavení, vzdělání nebo bohatství. Trest postihl všechny rodiny – od faraóna až po otroky – a dokonce i prvorozená zvířata. Pýcha Egypta se ocitla v prachu.

Jaký zvláštní požadavek vznáší faraón v úvodním textu (Ex 12,31–36)? Jaký je jeho význam?

Je zajímavé, že když faraón řekl Hebrejcům, aby šli a sloužili Hospodinu tak, jak chtěli, dodal ještě tento požadavek: „Vyproste požehnání i pro mne“ (Ex 12,32).

Vyproste požehnání i pro mne?

Proč by měl egyptský král, „bůh“ na zemi uprostřed svého lidu, přednést Mojžíšovi tak zvláštní žádost? Zní to, jako by si konečně uvědomil, jakou moc má hebrejský Bůh, a chtěl z ní mít prospěch. Jak by mu však mohl Bůh požehnat, když faraóna ovládala vzpoura, tvrdohlavost, hřích a pýcha? Jistě, nakonec dovolil Hebrejcům odejít, ale z jeho strany nešlo o podřízení se Hospodi-

nově vůli. Faraónův souhlas byl znamením porážky. Nečinil pokání – jak odhalí jeho pozdější činy. Šlo mu jen o to, aby zastavil zkázu, která ničila jeho království.

Faraón byl ponížen. Tváří v tvář tragickým okolnostem a nejhorší ráně ze všech dává Izraeli povolení opustit Egypt. To, co tak dlouho odmítal bez ohledu na utrpení, které jeho činy způsobily jeho národu, nyní povoluje.

Egyptané pochopitelně také touží po tom, aby Hebrejci konečně odešli – a to co nejdříve. Báli se totiž a říkali: „Všichni pomřeme“ (Ex 12,33).

Mezitím Bůh učinil opatření, aby Izraelci neopustili Egypt s prázdnýma rukama. Odcházeli s tím, co potřebovali na cestu, která se ukázala být mnohem delší, než kdokoli předpokládal. Egyptané dali Hebrejcům své cennosti jen proto, aby se jich co nejrychleji zbavili. Tuto „laskavost“ či „kořist“ (Ex 12,36) lze chápat jako alespoň částečnou mzdu, která byla Hebrejcům odepřena za staletí otrocké práce. Egyptané zřejmě nepovažovali tyto výdaje za vysokou cenu za to, že se Hebrejců zbaví.

Aplikace

Jizstil jsi někdy, že „lituješ“ svých činů pouze kvůli jejich následkům, ne proto, že by byly špatné? Proč se v takovém případě nedá mluvit o opravdovém pokání? Jak se můžeme naučit litovat i hříchů, které – alespoň prozatím a zdánlivě – zůstávají bez následků?

ODEVZDÁNÍ PRVOROZENÝCH HOSPODINU

¹Hospodin promluvil k Mojžíšovi: ²„Posvěť mi všechno prvorozené, co mezi Izraelci otvírá lůno, at z lidí či z dobytka. Je to moje!“ [...] ¹⁴„Až se tě tvůj syn v budoucnu zeptá, co to znamená, odpovíš mu: ‚Hospodin nás vyvedl pevnou rukou z Egypta, z domu otroctví. ¹⁵Když se farao zatvrdil a nechtěl nás propustit, pobil Hospodin v egyptské zemi všechno prvorozené, od prvorozeného z lidí až po prvorozené z dobytka. Proto obětují Hospodinu všechny samce, kteří otvírají lůno, a každého prvorozeného ze svých synů vyplácím.‘ ¹⁶To bude jako znamení na tvé ruce a jako pásek na čele mezi tvýma očima. Neboť pevnou rukou nás vyvedl Hospodin z Egypta.“ (Ex 13,1.2.14–16)

Osobní studium

Slíbený čas vykoupení se přiblížil a lidé se měli připravit. Museli nejen věřit, ale také podle své víry i jednat. Bůh jim řekl, co mají dělat. Nyní to s vírou museli opravdu udělat. Ačkoli v úplně jiném kontextu, apoštol Jakub tento princip popsal o mnoho století později: „Neuznáš, ty nechápavý člověče, že víra bez skutků není k ničemu?“ (Jk 2,17–20).

Přečtěte si Ex 13,1–16. Během poslední rány Hospodin ušetřil prvorozené Izraelce. Jaký význam má pak příkaz obětovat mu všechny prvorozené?

Bůh milosrdně ochránil izraelské rodiny, protože s vírou označily krví veřeje svých dveří. Další příkaz přišel od Hospodina prostřednictvím Mojžíše: „Posvěť mi všechno prvorozené“ (Ex 13,2). Tento právní předpis se vztahoval jak na lidi, tak na zvířata.

Tento příkaz vyjadřuje zásadu, že všechno patří Hospodinu. On je totiž Stvořitelem a vlastníkem všech věcí: „Hospodi-

nova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí“ (Ž 24,1). „Mé je stříbro, mé je zlato, je výrok Hospodina zástupů“ (Ag 2,8). Prvorození synové Izraelců byli prvním ovocem Božího požehnání, které jim dal. Byli také znamením jejich úplného posvěcení Hospodinu. Bylo to vyjádření víry, že všechno, co vlastní, pochází pouze od Boha.

Také v tomto obraze vidíme myšlenku vykoupení, spasení. Prvorození synové byli ušetřeni smrti, protože je chránila krev u dveří do domu. Byli vykoupeni od smrti, stejně jako všichni, kdo jsou chráněni Kristovou krví. Jak píše apoštol Pavel o Ježíši: „V něm máme vykoupení a odpuštění hříchů“ (Ko 1,14).

Hospodin skrze Mojžíše nařídil, jak má takové posvěcení probíhat. Měla to být oslava vysvobození z egyptského otroctví. Izraelci měli obětovat zvířata, ale jejich synové měli být vykoupeni (Ex 13,12.13.15).

Aplikace

Text Ex 13,16 nám říká, že události spojené s odevzdáním prvorozených Hospodinu mají být znamením na ruce a památným páskem na čele. Jak tyto symboly vyjadřují pravdu, že naše víra se má projevit i skutky?

PŘECHOD PŘES RUDÉ MOŘE

¹⁷Když farao lid propustil, nevedl je Bůh cestou směřující do země Pelištejců, i když byla kratší. Bůh totiž řekl: „Aby lid nelitoval, když uvidí, že mu hrozí válka, a nevrátil se do Egypta.“ ¹⁸Proto Bůh vedl lid oklikou, cestou přes poušť k Rákosovému moři. Izraelci vytáhli z egyptské země rozdělení do bojových útvarů. [...] ²⁰I vytáhli ze Sukótu a utábořili se v Étamu na pokraji pouště. ²¹Hospodin šel před nimi ve dne v sloupu oblakovém, a tak je cestou vedl, v noci ve sloupu ohnivém, a tak jim svítil, že mohli jít ve dne i v noci. ²²Sloup oblakový se nevzdálil od lidu ve dne, ani sloup ohnivý v noci. (Ex 13,17.18.20–22)

Osobní studium

Přečtěte si Ex 13,17–14,12. Jak Bůh vedl Izraelce, když opouštěli Egypt? Jaké události následovaly?

Podle Božích pokynů Mojžíšovi opustili Izraelci Egypt jako dobře organizovaná armáda. V tomto kontextu hebrejšтина používá slova *caba*, „oddíl“ (Ex 6,26; 12,17.51; 7,4; „zástup“ Ex 12,41), a *machaneh*, „tábor“ (Ex 14,19.20). Izraelci byli rozdělení do oddílů a pochodovali jako vojsko. Později Bileám z moábských kopců viděl, že „Izrael táboří kmen vedle kmene“ (Nu 24,2).

Mezitím „Mojžíš vzal s sebou Josefov kosti“ (Ex 13,19). To je velmi důležitý detail celého příběhu, protože odhaluje naplnění Josefov víry v Boží zaslíbení. Josef nikdy neztratil ze zřetele zaslíbenou zemi, i když žil v přepychu a privilegiích Egypta. Žádal, aby alespoň jeho kosti byly přeneseny do země Kanaán (Gn 50,24.25). Věřil, že Hospodin jistě nezapomene na Izrael v Egyptě a přivede

ho do zaslíbené země, jak přísahal (Žd 11,22). Po příchodu Izraelců do Kanaánu Josefov kosti „pohřbili v Šekemu“ (Joz 24,32).

Oblakový a ohnivý sloup byly viditelným znamením Boží přítomnosti uprostřed jeho lidu. Hospodin byl v tomto oblaku a mluvil z něj (Ex 14,24; Nu 12,5.6).

Mezitím faraón odhalil pravé pohnutky svého srdce. Neobrátil se a nikdy neudělal skutečné pokání. Jeho prosba o požehnání byla jen divadlem, klamem, kterému možná sám na okamžik uvěřil. Nyní však shromáždil své vojsko, které se vydalo pronásledovat prchající otroky.

Když lidé viděli přicházet faraónovo vojsko, propadli zoufalství: „Což nebylo v Egyptě dost hrobů, že jsi nás odvedl, abychom zemřeli na poušti? Cos nám to udělal, že jsi nás vyvedl z Egypta?“ (Ex 14,11).

Přestože byli v Egyptě svědky Hospodinovy moci a jeho zázraků, včetně záchrany jejich prvorozených, neustále projevovali zarážející nedostatek víry.

Aplikace

Kdy ses naposledy dostal do obtížné situace? Jaká byla tvoje první reakce: víra v Boha, nebo nedostatek víry? Co se můžeš naučit ze zkušenosti Izraelců? Jak by ti to mohlo pomoci při příští zkoušce?

KUPŘEDU S VÍROU

²⁶Hospodin řekl Mojžíšovi: „Vztáhni ruku nad moře! Vody se obrátí na Egyptany, na jejich vozy a jízdu.“ [...] ²⁹Ale Izraelci přešli prostředkem moře po suchu a vody jim byly hradbou zprava i zleva. ³⁰Onoho dne zachránil Hospodin Izraele z moci Egypta. Izrael viděl na břehu moře mrtvé Egyptany. ³¹Tak uviděl Izrael velikou moc, kterou osvědčil Hospodin na Egyptu. Lid se bál Hospodina a uvěřili Hospodinu i jeho služebníku Mojžíšovi. (Ex 14,26.29–31)

Osobní studium

Přečtěte si Ex 14,13–31. Co Bůh udělal pro Izraelce navzdory jejich nedostatku víry?

Mojžíš důvěřoval Bohu a jeho slovu celým svým srdcem, a proto všechny povzbuzoval. Představil čtyři klíčové body, jak se chovat v obtížných situacích:

1. „Nebojte se!“ (Ex 14,13). První výzvou je důvěra v Hospodina, protože jen tak lze překonat strach. Izajáš nám tuto pravdu připomíná, když říká, že věřící jsou v Božích rukou a on za ně bude jednat, když ho přijmou za svého Boha a Pána: „Neboj se, vždyť já jsem s tebou, nerozhlížeš se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvalu, pomoci ti budu, budu tě podpírat pravici své spravedlnosti. [...] Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, držím tě za pravici, pravím ti: „Neboj se, já jsem tvá pomoc““ (Iz 41,10.13).
2. „Vydržte“ (Ex 14,13; „Stůjte...“; ČSP). Pevně stát a vydržet neznamená jen přestat reptat a očekávat velké věci, ale důvěřovat Bohu a trpělivě čekat na jeho mocný zásah, protože on bude jednat.
3. „Uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání“ (Ex 14,13). Aby naše víra rostla, je důležité rozeznat Boží vedení a pomoc a slíbenou pomoc vděčně přijmout. Vi-

dět znamená otevřít oči (neboť nevěra je slepá). Jen Bůh může poskytnout vítězství, bezpečí a záchranu, pracuje vždy v náš prospěch, stará se a poskytuje to, co je potřeba v pravý čas.

4. „Hospodin bude bojovat za vás“ (Ex 14,14). Tato slova ukazují, že Bůh bude osobně bojovat za svůj lid. Golgota je konečným důkazem této skutečnosti, neboť na kříži Kristus porazil satana, aby nám dal věčný život (J 5,24; Žd 2,14; Zj 12,10.11). Později i Egypťané poznali, že Hospodin bojuje za Izrael (Ex 14,25).

Boží příkaz Mojžíšovi byl jasný: „Pobídní Izraelce, ať táhnou dál“ (Ex 14,15). Pokračujte. Bůh postupně rozvinul svůj akční plán: (1) Boží anděl a oblakový sloup se přesunuli z čela izraelského tábora a postavili se za něj, aby je chránili před egyptským vojskem; (2) Mojžíš musel s vírou vztáhnout ruku nad moře; (3) Hospodin rozdělil vodu a vysušil ji silným větrem; a (4) výsledkem bylo, že se Izraelci bezpečně dostali přes moře po suché zemi na druhou stranu. Egypťané je slepě následovali, protože nechapali, že se jedná o mimořádný zázrak, který udělal Bůh pro svůj lid. Uvědomili si to, až když bylo příliš pozdě, jak ukazují jejich slova (Ex 14,25).

Aplikace

Vzpomeň si na chvíli, kdy jsi čelil obtížné situaci, která se ti zdála neřešitelná. Co bylo hnacím motorem tvého jednání: strach, nebo víra? Jak by to vypadalo dnes, kdybys „vydržel“ a důvěřoval Bohu? Jak můžeš s vírou jít dál, když víš, že za tebe bojuje Bůh?

PÍSEŇ MOJŽÍŠE A MIRJAM

¹Tehdy zpíval Mojžíš a synové Izraele Hospodinu tuto píseň. Vyznávali: „Hospodinu chci zpívat, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdci. ²Hospodin je má záštita a píseň, stal se mou spásou. On je můj Bůh, a já ho velebím, Bůh mého otce, a já ho vyvyšuji. [...] ¹⁸Hospodin kraluje navěky a navždy.“ [...] ²⁰Tu vzala prorokyně Mirjam, sestra Áronova, do ruky bubínky a všechny ženy vyšly za ní s bubínky v tanečním rej. ²¹A Mirjam střídavě s muži propěvovala: „Zpívejte Hospodinu, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdci.“ (Ex 15,1.2.18.20.21)

Osobní studium

Celá egyptská armáda byla poražena. Nikdo nepřežil, ani faraón (viz Ž 136,15). Pro Egyptany to byla ohromující porážka a pro Boží lid naprosté vítězství. Není divu, že si Židé tento příběh vyprávějí po celé své dějiny až dodnes.

Přečtete si text Ex 15,1–21. Co je obsahem Mojžíšovy písně?

Tato píseň chválí Hospodina, protože je mocný bojovník (Ex 15,3), který porazil ty, kdo se stavěli proti jeho lidu. Mojžíš toto téma osobně rozvíjí a zdůrazňuje, že Hospodin, jeho Bůh, je také jeho silou, písní a spásou. Nikdo mu není podobný: „Kdo je mezi bohy jako ty, Hospodine? Kdo je jako ty, tak velkolepý ve svatosti, hrozný v chvályhodných skutcích, konající divy?“ (Ex 15,11).

Celá Mojžíšova píseň je o Bohu – o tom, kdo je a co dělá. Hospodin je vyvyšován, chválen a obdivován za své obdivuhodné dílo pro svůj lid. Vděčnost a uctívání jsou přirozeným důsledkem Boží dobroty vůči

nám. Ocenění jeho lásky je předpokladem aktivního duchovního života. Zvláštní důraz je kladen na vytrvalou Boží lásku, která povede vykoupené do jejich svatého příbytku. Mojžíš předpovídá, že Bůh zřídí svatyni na „hoře svého dědictví“ (Ex 15,17). To vše ukazuje na Sijón a chrám v Jeruzalémě.

V knize Zjevení (Zj 15,2–4) zpívají vykoupení Mojžíšovu píseň a píseň Beránka. Dokážeme si nyní vůbec představit, jak bude tato chvála Boha za jeho velké a úžasné činy, za jeho spravedlivé a pravdivé soudy, za jeho spravedlivé činy a za jeho svatost znít v nebi?

Všimněte si závěru této písně: „Kdo by se nebál tebe, Pane, a nevzdal slávu tvému jménu, neboť ty jediný jsi Svatý; všechny národy přijdou a skloní se před tebou, neboť tvé spravedlivé soudy vyšly najevo“ (Zj 15,4). To znamená, že až se projeví všechny Boží soudy – zejména soudy nad zlem a útlakem, které zůstávaly po tisíciletí –, budou ho vykoupené národy oslavovat za jeho spravedlnost.

Aplikace

Immanuel Kant řekl, že pokud je Bůh spravedlivý, pak musí existovat nějaký posmrtný život. Co je podstatou tohoto tvrzení? Jak se můžeš naučit důvěřovat, že jednoho dne přijde spravedlnost, která tak dlouho chyběla? Jak můžeš z této naděje čerpat útěchu?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 25. kapitolu „Odchod z Egypta“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 281–290; NUD 132–135).

Bůh udělal pro Izraelce navzdory jejich malé víře velké věci. Chtěl je naučit, jak mají myslet a jednat jako jeho vyvolený národ. Bůh je trpělivě vedl a směřoval na místo, kde budou čelit menším problémům. „Izraelci málo znali Boha a málo mu důvěřovali. Proto by se velice báli a zmalomyslněli by. Neměli zbraně a neuměli válčit. Byli dlouhým otroctvím skleslí na duchu a doprovázely je ženy, děti a stáda skotu a bravu. Tím, že je Hospodin vedl k Rudému moři, projevil se jako soucitný Bůh.“ (PP 282; NUD 132)

„Jistota tohoto vykupitelského Božího činu v dějinách nás ujišťuje, že se v budoucnu nemusíme ničeho bát. Poslední verš se zaměřuje na nepřátele, kterým budou čelit při dobývání Kanaánu. Díky moci Boží: „pro velikost tvé paže zmlknou jako kámen“ (Ex 15,16). Když čelíme zoufalství, když se cítíme zahnaní do kouta a nevíme, kudy kam, můžeme v „Mojžíšově písni“ najít jistotu, protože připomíná velkou událost v dějinách Božího lidu.“ (Andrews Bible Commentary: Exodus. Berrien Springs, MI, Andrews University Press, 2020, s. 214)

Otázky k rozhovoru

1. Proč se tak často ocitáme v pozici Hebrejců po jejich neuvěřitelném vysvobození z Egypta, ale před výzvou Rudého moře? Proč je pro nás navzdory tolika důkazům o Boží dobrotě vůči nám a o jeho moci stále tak snadné projevovat nedostatek víry?
2. Proč faraón pronásledoval Izrael po tom všem, co se stalo, včetně ztráty prvorozených synů? Co se z toho můžeme naučit o nebezpečí zatvrdlosti našeho srdce?
3. Přestože všichni čas od času čelíme těžkým zkouškám, mnozí z nás prožili (a stále prožívají) dobré časy, kdy se nám ani našim blízkým nic zlého nestalo. Proč bychom měli tato období považovat za důkaz Boží milosti a ochrany? Musíme si uvědomit, že se nacházíme na území „nepřítelů“. Měli bychom vždy pamatovat na to, abychom v dobrých časech chválili Boha, protože nikdy nevíme, od jakých pohrom nás Bůh ušetřil.